

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 22.

V Ljubljani, dné 16. novembra 1899.

Leto XII.

Dobri in slabi časniki.

Bliža se novo leto. Takrat pa si ljudje naročajo časnike, nekateri starih, drugi novih. A veliko jih je, ki delajo to brez preudarka, četudi je zlasti v sedanjih časih silno važno vprašanje: kaj naj berem, kateri časnik naj si naročim? Zato hočemo tudi o tej velevažni stvari povedati svoje mnenje.

I. Važnost in vpliv beriva, zlasti časnikov.

„Žalosten razgled se nam odpira pri nastopu naše vlade,“ — tako so pisali sv. Oče v svoji prvi okrožnici — „kamorkoli se ozremo. Povsod se zaničujejo in prezirajo najvišje resnice ter se s tem izpodkopuje podlaga, na kateri edini se more stalno ohraniti človeška družba.“ — In v okrožnici od l. 1890. (15. jan.) zopet: „Očitno je, da ljudje dan za dnem bolj prezirajo in zametavajo duhovne dobrote... Gledati moramo krivice in zasramovanja, kakoršnih prejšnje, z duhom krščanske vere prešinjene dobe niso poznale, pa bi jih gotovo tudi ne trpele. Dušno izveščanje prav mnogih je zaradi tega v največji nevarnosti... Spominjajte se vedno, častiti bratje, da preti dandanes najvišji in najpotrebnejši stvari, sveti veri, silna, silna nevarnost.“ Tako sv. Oče.

Vriva se samo po sebi vprašanje: Kako je mogoče, da je človeštvo tako globoko zabredlo? Odkod izvira tolika brezbožnost?

Sta posebno dva glavna vira. Slaba, brezverka šola, pa slabo, protiversko berivo, zlasti časniki.

O prvi smo že pisali in bomo še. Danes pa o drugem viru.

Med najimenitnejše iznajdbe človeškega uma moramo prištevati tiskarstvo, med glavne pripomočke k duševni izobrazbi pa berivo.

Da, dobra knjiga je neprecenljive vrednosti. Saj prav ona je naša dobra, tečna dušna hrana. Kar velja o dobri knjigi, isto velja o dobrem časniku. Da, še več, časniki so danes še pomenljivejši, kakor knjige. Kajti debele knjige prebirati marsikdo nima časa, drugim manjka trdne, vztrajne volje.

Vse drugače pri časniku. V njem se obdelujejo vsa važna vprašanja, naj so že verska ali vednostna; politična ali gospodarska; in vsa ta vprašanja se obdelujejo na kratko, obdelujejo dan za dnem. Ni čuda torej, da sedanji svet vso svojo učenost zajema navadno le iz časnikov. Iz tega pa sedi, da kakoršni so časopisi, tako je tudi ljudstvo, in to tembolj, k-r ravno časniki delajo javno mnenje.

Tega pa tudi ni prezrl sovražnik krščanstva. Dobro vedoč, koliko vplivata na človeštvo knjiga in pa časopis, hotel si je tisek osvojiti. In žalibog posrečilo se mu je, posrečilo v toliki meri, da zamore skoro ponosno reči: Napolnili smo mesta in vasi, palače mogotcev in koče delavcev; naš je državnik in kmet, naš rokodelce in delavec.

Da, protiversko časopisje — to je najhujši in najmočnejši sovražnik krščanstva; sovražnik, ki v več ozirih prekosi vse druge sovraže, s katerimi se

je morala cerkev bojevati do današnjega dne. Ne rečemo namreč, da v prejšnjih časih cerkev ni imela sovražnikov. Da, imela jih je; imela tje od svojega početka. A tako očitnih, tako nesramnih, tako splošnih, takozvitih, takovztrajnih sovražnikov, ki bise bilitako zavestno in pa takim vspehom bojevali zoper vse, kar je katoliško: takih sovražnikov. menimo, da Cerkev še ni imela. Sicer je vsa cerkvena zgodovina, posebno zgodovina prvih časov, pisana s krvavimi črkami; a pri vsej svoji žalosti je imela Cerkev vendar-le preveliko veselje, da se njeni otroci preseljujejo v večno srečo. Pri sedanjem nekrvavem boju pa se joka, videč, kako njeni otroci hrbet obračajo večnim resnicam, ter se, zametujoč edino zveličavna sredstva, pogrezujejo v večni propad. Splošen odpad od Boga, splošna npravna sprijenost — oboje znak sedanjega časa: to je sad, ki dozoreva iz semena, ki ga je vsejalo in ga še seje protiversko časopisje.

V dokaz navajamo zopet besede sv. Očeta, ki so jih pisali l. 1886. portugalskim škofom: „Saj poznate čas, častiti bratje: od ene strani nenasitljiva poželjivost po branji; od druge strani pa tako preplavljenje s slabimi spisi. Težko je dopovedati, kaka nevarnost preti iz tega za npravnost in vero.“ In enako pišejo tudi v premnogih drugih svojih okrožnicah.

Tako je drugod po svetu; hvala Bogu, da pri nas ni še tako — misli si morda cenjeni bravec „Domoljuba“.

Tudi mi bi radi zahvalili Boga, ko bi ne bilo. Ali v novejšem času se je pokazalo, da imamo Slovenci časnike, ki čisto nič ne zaostajajo za najhujšimi brezverskimi časopisi drugih narodov; ne, daleč jih prekašajo.

Ali je treba, da jih z imenom povemo? Komu ni znano, kako že nekaj let sem, zlasti pa letos, divjata dnevnik „Slovenski Narod“ in pa njegov verni sinček „Rodoljub“ zoper vse, kar je katoliško? Kdo ne ve, koliko sovraštva in obrekovanja svete Cerkve in njenih služabnikov sta nakopičila v zadnjih letih v svojih predalih „Delavec“ in „Rdeči prapor“? V teh listih se vera v Boga prav po načrtu izpodkopava, krščansko življenje smeši; brezverci se slikajo kot najbolj krepostni ljudje, a verni katoliki, zlasti duhovniki kot izvržki vse hudobije in hinavščine; zgodovinske resnice se pačijo; pregreha, zlasti nesramna, se opravičuje in poveljuje itd. Da, popolnoma veljajo tudi o teh razmerah

besede — ne kakega jezuita ali kapucina, temveč francoskega socialista Ferdinanda Lasallea, katere je zapisal glede francoskih liberalnih časnikov. On pravi: „Lažnjivost, propalost in nenravnost liberalnih časnikov prekosi samo še njihova nevednost, Naravnost moram reči, užaljen v dno duše: Če se časnikarstvo popolnoma ne predrugači, če še 50 let tako naprej divja, mora se ljudstvo do skrajnosti pokvariti in popolnoma propasti. Tudi najbolj nadarjen narod na svetu — bi ne mogel preživeti takega časnikarstva. Tako časnikarstvo je po mojem mnenju največji zločin na svetu!“

Iz tega samo po sebi sledi vprašanje: Kako stalizbe mora vsak pošten Slovenec zavzeti nasproti slabim časnikom? O tem pa prihodnjič.

Papeževa država.

V današnjem času se mnogo govori in piše o upravičenosti posesti, pretresajo se zakoniti temelji prava in javne oblasti in razni državniki si ubijajo glave, kako bi se preustrojile in uredile države. Zato pa hočemo mi danes premisliti, ali je papeževa država upravičena ali ne.

1. Prvo vprašanje je to: Ali je papeško dostojanstvo samo ob sebi tudi kraljevo dostojanstvo ali ne?

Katoliška cerkev je popolna družba, to se pravi, da ni podrejena nobeni drugi družbi. Občina na primer ni popolna družba, ker je podrejena državi; pač pa je država popolna družba, ker je neodvisna, ker ima svoj lastni samostojni namen in ker ima tudi sredstva, da svoj namen doseže. Tako je tudi cerkev od Boga ustanovljena kot družba, ki nima služiti nobeni družbi, ampak s svojim namenom: posvečevati ljudi, presega vse druge družbe. Tudi sredstva, da posvečuje ljudi s postavami, sv. zakramenti, sv. mašo itd., ima sama iz sebe in jih sme po božji volji svobodno rabiti.

Ustanovnik te družbe je Kristus, ki je sicer sedaj v nebesih njen nevidni poglavar, a je postavil na zemlji sv. Petra in njegovega naslednika za vidnega poglavarja, kateremu je dal vs o oblast. Kristus je pa najvišji Učitelj, Duhovnik in Kralj, torej ima tudi papež najvišjo učiteljsko, duhovsko in kraljevo oblast.

O kraljevi oblasti torej ni nobenega dvoma. Papež ima torej to oblast ter jo mora izvrševati svobodno.

2. Ali je pa upravičena papeževa posvetna posest? Kdor je kralj, mora kraljevati. Na svetu je mogoče le dvoje. Ali je kdo neodvisen, ali je pa odvisen. Odvisen je vsak, ki ima nad seboj poglavarja, katerega zapovedi mora slušati. Vladarska

oblast je pa vsaka navezana na določeno ozemlje. Vsak vlada le v mejah svoje vladavine. Kdor je v teh mejah, je njegov podložnik. Če bi torej papež ne imel svoje dežele, v kateri gospodari le on, in nihče drugi, bi bil podložen drugemu vladarju, ki bi ga lahko oviral v vladanju svete cerkve, kar bi bilo v kvar vsemu katoliškemu svetu.

3. Zoper posvetno oblast papežev ni nobenega pametnega ugovora. Duhovska in posvetna oblast se res ne smeta v obče popolnoma združiti. Krivo bi bilo gotovo, če bi si cesar prisvajal duhovsko oblast; tudi ne gre, da bi se posvetne in duhovske reči brez razlike skupaj opravljale, a temu mora pritrčiti vsak, da najvišja duhovska oblast mora biti popolnoma svobodna in neodvisna. To svojo svobodo mora pa varovati in braniti, a to ni mogoče brez posvetne oblasti. Najvišji duhovni oblastnik mora imeti posvetno oblast, da posvetnim oblastnikom lahko zabrani, da si ti ne usuzijo duhovske oblasti.

4. Posvetna oblast je papežu potrebna, ker le po nji si more pridobiti in ohraniti velika sredstva, ki so za svetovno vladanje potrebna. Za šole, za urade, za misijone, za dobrodelne ustanove itd. je treba veliko denarja. Le iz posvetne posesti se dajo dobiti taka sredstva, in le s posvetno oblastjo more se to cerkveno imetje braniti grabežljivih rok nikdar sitih posvetnih oblastnikov, ki so se že sto in stokrat božjeropno pregrešili nad cerkvenim imetjem.

5. To potrjuje zgodovina papeštva. Reči smemo, da je papež vedno imel tudi posvetno posest. Sveti Peter je prišel l. 42. po Kr. rojstvu v Rim, in prvi papeži so kraljevali v katakombah pod zemljo, ker so nad zemljo vladali divji trinogi — preganjavci svete vere. L. 313. se je krščanstvu dala prostost in glej, papež je zakraljeval tudi izven katakomb. Cesar Konstantin se je preselil v Carigrad, ker je čutil, da nad papežem v Rimu ne more biti cesarja. Po oporokah in darilih je rimska cerkev dobila veliko posest na vzhodu in zapadu, v Italiji in v Franciji in velike politične pravice.

Zapadno rimsko cesarstvo je propadlo, tuji poganski narodi so drli na Laško, in papeži so nastopali kot branitelji Italije proti tujcem. Ti poganski narodi pa so se pokristijanili in so priznali papežev oblast.

Kar se je tako razvilo samo ob sebi, je dobilo kmalu pravno potrdilo. Papež Calixtus je dal frankovskemu vladarju Pipinu l. 752. kraljevo krono, in ta je obljubil, da bo branil katoliško cerkev. Ko je kmalu na to longobardski kralj Ajstulf šel z vojsko nad Rim in si podvrgel že mnogo papeževih posestev, bežal je tedanji papež Štefan III. čez Alpe k Pipinu. Januarja meseca l. 754. je prišel v Pontion,

je tam Pipina mazilil za kralja in mu dal častni naslov „rimskega patricija“. Pipin je sklical velikaše v Quiercy, kamor je prišel tudi papež. Zmenili so se, da gredó Franki na vojsko nad Ajstulfa, in Pipin je obljubil, da bo podaril podjarmljeno deželo papežu. Dvakrat je premagal Pipin Ajstulfa in l. 756 podaril papežu Rim s sosedno deželo. V dotičnih pismih je zapisano, da Pipin vrne sv. Petru in sveti cerkvi njeno posest, s čemer je izraženo, da je že prej bil Rim papežev.

Vedno je bil papež gospodar svoje dežele, in ni ga vladarja na svetu, ki bi s toliko pravico vladal svojo deželo, kakoršno ima papež do Rima. Ves svet mu je to priznaval čez tisoč let. Ko je bil Napoleon premagan, so evropski vladarji na dunajskem shodu l. 1815. še slovesno potrdili papežev posvetno oblast.

Zato so storili pa Lahi res pravi božji rop in veliko krivico, ko so papežu vzeli Rim. V boju med Avstrijci in Francozi, ki se je začel na Laškem leta 1859. so se začele one krivice, ki so se končale l. 1870 s popolnim oropanjem papeža. Ko so bili Avstrijci l. 1866. premagani, dobili so uporni laški frامasoni oblast v roke, in savojski kralj Viktor Emanuel se jim je postavil na čelo. Papeževi vojaki so sicer zmagali pri Mentani l. 1867, pa laški kralj je poslal generala Cadorna s 6000 vojaki, da oblega Rim. Francoske čete so zapustile Rim, Lahi so streljali na mesto, in 20. septembra l. 1870. se je Rim udal nasilnikom. Papež je ostal v Vatikanu, laški kralj se je pa polastil vse papežev posesti.

Katoličani vsega sveta pa ugovarjajo glasno ti krivici. In ravno sedaj se jasno vidi, da Kristusovega kraljestva ne more nihče zatreti; zakaj papežev vpliv raste vedno bolj, vkljub temu, da so mu vse vzeli, laškega kralja oblast pa gine, ljudstvo obubožava in prevrat se pripravlja, ki bo utegnil vrniti papežu, kar je njegovo od pamtiveka.

Pleve.

15.

Škodljive rastline najraje ženó,
Deset jih iztrebi — požene jih sto.

16.

Osat in plevel vsaj jesen zamorí,
V človeku pa strast že na starost kali.

17.

Nesrečen je, kdor je brez svojcev, domú,
A bolj je nesrečen, kdor suženj je zlu.

18.

Prepričanje — praviš,
Prepričanje ni:
Ravnati drugače kot kdo govori.

Listek.

„Veliki Pan.“

Bilo je za vladanja cesarja Domicijana.

Nekega večera je sedelo v plemeniti rimski palači petero mož in nekaj imenitnih dam. Bili so v resnem pogovoru; glavna junaka sta bila dva moža, kojih vsako gibanje, vsaka kretnja je kazala, da sta visoko izobražena. Njima nasproti je sedel mlad mož in pazljivo poslušal, kar sta pravila ona dva. Na njegovi desni je sedela lepa, imenitna gospa, očitno njegova soproga, ki je globoko ganjena pazljivo poslušala pogovor in opazovala sedaj moža, sedaj ona dva.

Govorili so o kristijanih. Le-ti so se pojavili pred kratkim časom tudi v Rimu, in ljudstvo jih je deloma hvalilo, deloma jih je dolžilo raznih mnogoštevilnih pregreh.

Mladi mož, Linus po imenu, je ravno zatrdil: „Kar se sliši o Kristusu, to ravno kristijani pripovedujejo, a ti si morejo tudi mnogo izmisliti. Ne spominjam se, da bi mi že govoril o Kristusu kak Rimljan, ki časti še naše stare bogove. Ko bi se to zgodilo, mogel bi prej kaj verjeti.“

„O, temu se pa lahko odpomore“, odgovori starejši izmed onih dveh. „Hočem ti nekaj povedati, kar te skoro mora prepričati. — Ko je vladal še cesar Tiberij, plula je iz Grške v Italijo ladija, ki je bila preobložena z ljudmi iz najrazličnejših narodnosti in iz najrazličnejših krajev. Ko so prijadrili nek večer v obližje ehinadskih otokov, nastalo je popolnoma mirno in tiho v zraku in na morju. Tudi sapica ni pihnila. Jadra so se pobesila, ladija je plula le počasi naprej. Na nebu so zažarele zvezde. Na krovu je bilo še dosti ljudi, ki so pili vino po večerji. Drugi so šli že spat.“

Naenkrat zašumi sem po morju čuden globok glas.

„Kdo kliče krmarja?“ zaprašali so se vsi. Slišali so vsi prav dobro, da je zaklical nekdo ime „Tamus“,

Krmar sam, Egipčan po rodu, je dobro slišal ta klic, pa delal se je, kakor da mu ni vse skupaj nič mar. Vendar se ni mogel otresti nekega nemira.

V tem zadoni vdruči jasno in določno, kakor iz morja globočin: „Tamus!“ — Strah in groza se loti ljudi. Krmar je prebledel kakor mrtvec, pa odgovoril ni. Bil je prepričan, da ga kliče smrt.

Grozna tišina nastane.

In čez nekaj minut zadoni taisti grozni klic, podoben bronastemu zvoku še glasnejše, še razločnejše kot prej, skoraj grozeče, in se razgubi v smrtno tiho noč.

Tresoč se vstane krmar in zakliče ven v morje: „Tukaj je Tamus, kaj naj stori?“

Tu zadoni razločno: „Ko boš prišel mimo Paloda, oznani tam, da je umrl »Veliki Pan«!“

Jasno so razložili vsako besedo. V klicu je ležala velika žalost. Potniki so bili prestrašeni. Trpelo je precej časa, da sta se strah in groza spet polegla.

Krmar pa je čul — ko so drugi že spali — in premišljeval čudni ukaz. Kaj naj to pomeni? Kdo je umrl? Kdo je „Veliki Pan“? Odkod ta skrivnostni glas? Ali je na vse zadnje umrl kateri izmed bogov? — Tako se je vpraševal, a ni ga bilo, ki bi mu odgovoril na ta vprašanja.

Drugi dan okrog poldneva se je prikazalo obrečje Paloda. Gore in gozdovi so se dvigali tiho — mirno iznad voda. Naenkrat je postalo ozračje prav kakor prejšnji dan tiho in mirno, in vetrec ni dahnil. Ladija se je sama ustavila. Vsa narava je bila zatopljena v globoko žalost, na srca je legala težka mora.

Egipčan je stopil od krmila na rob ladije. Smrtnobled je bil njegov obraz. Zaupiti hoče, kakor mu je bilo ukazano, a glas mu zamre v grlu. Poskusi drugič v strahu in obupu in tja čez morje do Paloda zadoni njegov klic:

„Veliki Pan je umrl!“

Zazdelo se je, da je legla smrt na naravo. Morje je bilo mirno kakor grob, niti valčki niso pljuskali ob ladijo. Zdelo se je, da je solnce potemnelo nekoliko.

Tako nekaj trenutkov.

Nato pa zabučí morje in veter v ozračju zašumi, kakor da je vstal velikanski piš. V globočinah pod ladijo je vrelo in kipelo, v višavah je piskalo in bobnelo, in v tem hipu — bilo je grozno slišati — vrne se sem čez morje Egipčanov klic: „Veliki Pan je umrl!“ — Najprvo bolj tiho, nato glasno in glasneje, podobno bučanju, in nazadnje je bil en sam glas, strašen, rezek, prodirljiv klic vseh elementov od zemlje do neba: „Veliki Pan je umrl!“ — kakor bi zaupilo v groznem obupu in grozni bolečini vse stvarstvo.

In ko se je klic nekoliko porazgubil, nastal je okrog in okrog piš, pomešan s stokom, vzdihom, ihtenjem in jokom, kakor da jih žaluje in joka deset tisoč ob mrtvaškem odru, na katerem leži mrzel in mrtev njih ljubljeneec.

Končno je utihnilo tudi to in postalo je spet tiho in mirno v naravi. Veter je napel jadra in pluli

so dalje. Do smrti prestrašeni popotniki so se pomirili šele sčasoma. Toda razložiti si niso mogli ničesar. Nikdo ni dvomil, da se je pripetilo nekaj groznega, a vedel ni nihče, kaj.

Srečno pridejo v Italijo, v Rim. Naglo so začeli izpraševati, kdo da je pač umrl, toda nihče jim ni mogel povedati nič posebnega. Ta skrivnostna dogodba na morju, o kateri je govoril ves Rim, je prodrla celo do cesarja Tiberija. Ta je poklical Tamusa samega k sebi, in povest Egipčanova, še bolj pa njegova groza in prepadenost sta ga napotili, da je začel takoj preiskavati vso stvar. Toda zvedel ni nič gotovega. — Med tem je poteklo nekaj časa in Tiberij je odšel v letovišče mesta Kapri pri Neapolju. Tu sem mu pošlje namestnik iz Palestine med drugim tudi poročilo, da je bil „kralj Judov“, Jezus iz Nazareta obsojen v smrt, in da je umrl na križu. Poročilo je govorilo ob kratkem o življenju, o čudežih, zlasti pa o smrti na križu. Datum dneva se je natanko ujemal z dnevom, ko je dobil Tamus povelje zaklicati: „Veliki Pan je umrl!“ — Za cesarja je bila uganka razvozлана. Kako je o stvari mislil, se ni nikdar izvedelo. Samo to se poroča, da je nasvetoval rimskemu senatu, naj se vsprejme križani Jezus med druge rimske bogove. V tem je postal nekoliko podoben svojemu predniku Augustu, kateremu se je bila prikazala v božični noči na Kapitolu v Jupitrovem templju Devica Marija z božjim detetom, novorojenim Odrešenikom, in kateri je pustil potem posvetiti nov altar „najvišjemu bogu“. In Tiberij je tudi nekoliko podoben Herodu. Na Jutrovem je bilo oznanjeno rojstvo Jezusovo po zvezdi, na zapadu njegova smrt po čudovitem klicu in vzdihu in stoku v prirodi. Tam je ukazal Herod preiskovati, tukaj Tiberij; tam so oznanili trije modri rojstvo, tukaj Pilat njegovo smrt...“

Tako je končal pripovedovalec.

„In kdo je bil pravzaprav „Veliki Pan“?“ vpraša Linus.

„Mi kristijani si razlagamo na dva načina,“ je odgovoril oni. „Prvič je gotovo, da je bila s tem oznanjena smrt našega Gospoda, ki je umrl tisti dan na križu; in kakor se je v Palestini tresla zemlja, kakor je solnce potemnelo in so skale pokale, tako so izražali tukaj morje in otoki svojo grozo in žalost nad smrtjo svojega stvarnika. Razlagajo pa tudi drugače: v tistem trenutku, ko je umrl Jezus, je premagal pekel, in s tem so padli tudi maliki in satan, kateri se je pustil do tedaj po božje častiti. Njih stok in cvilenje nad izgubljeno oblastjo in iz strahu nad večno sodbo, se je pomešal med žalovanje narave in valovanje morja. Jezus Nazarenski je umrl, pa le, da je s tem večjo slavo in častjo od mrtvih

vstal. Hudobni duhovi so bili pahnjeni za večno v brezno pekla.“

„Toda —“ vpraša Linus, „ali ni vse to bajka in pravljica, katero so raztrosili kristijani?“

„Ne, Linus. Saj poznaš zgodovinarja Plutarha. Gotovo ne bo nihče trdil, da je bil kristijan. Beri v njegovi zgodovini, kjer govori in pripoveduje, kako so naenkrat prenehali orakli, in videl boš, da pripoveduje to stvar prav tako. In Tamus iz Egipta je živel še pred nedavnim časom, prav tako pripoveduje priče, ki so bile takrat na ladiji. Nekega Epiterza Plutarh naravnost omenja, Emilijanovega očeta, o katerem vsakdo ve, da ni še nikdar lagal. In ta je to javno izpovedal.“

„Epiterz?“ vpraša Linus, „oče govornika Emilijana? Tega pa dobro poznam!“

„Prav tisti.“

„Njemu bi pa že verjel!“

„Dobro, dobiš ga lahko pri meni, ker je — kristijan.“

„Potem se hočem pa tudi jaz nekoliko natančneje poučiti o krščanstvu in o Križanem“, odgovori Linus.

„Nekoliko si že slišal o njem, ravno zdaj,“ pravi tedaj njegova žena, „če tudi nevede, in jaz se zdaj nič več ne bojim razodeti ti, da sem tudi jaz — kristijana.“

Linus jo pogleda začudeno, potem pa jo prime za roko in pravi: „Torej tudi mene popelji do Kristusa Križanca!“

Vojska med Angleži in Buri.

V teku zadnjih 14 dni, odkar smo podali na tem mestu častitim »Domoljubovim« bralcem poročilo o pričetku vojske na južno - afriških tleh, so imeli Angleži grozno, zasluženno smolo pri vsakem svojem podjetju. V Natalu, kjer se vrši glavna vojska, iz gublajo Angleži mesto za mestom in sedaj, ko to pišemo, Angleži bržkone nimajo več nobenega mesta ob železnici Ladismit-Durban, kjer bi bili varni pred Buri. Najbolj slavno bitko so si pa priborili pogumni Buri zadnji dan m. m., ko so pri Ladismitu popolno premagali 9000 mož broječo angleško armado, ki je mislila, da je v varnem zavetju, a so jo burske čete zajele nakrat od vseh strani. V največjem obupu se je hotel angleški general Vite rešiti s svojimi vojaki, a zadel je ob tolik odpor, da mu je za vselej upadel pogum. Burski topovi na bližnjih gričih in pa izredno izurjeni strelci na konjih so v malo urah pobili do 2000 mož, oddelek 2000 mož z mulami, topovi in veliko zalogo živeža in streliva so pa zajeli ter odvedli v svoje glavno mesto Pretorijo. Angleški general se je z ostalimi vojaki naglo umaknil v mesto, kjer še danes čaka odrešenja in gleda, kako se pomikajo njegovi »prijatelji« s pomnoženimi silami dalje proti jugu, večji oddelek ga pa straži, da se ne more

ganiti z mesta. Jediná armáda, s katero so razpolagali Angleži v Natalu, je sedaj popolno brez vse moči. Tolažijo pa se angleški krogi, ki, mimogrede omenjeno, še vedno »farbajo« svet in mu poročajo o velikih zmagah, da v malo dneh pride na bojišče nova armáda 20.000 mož pod vodstvom generala Bulerja. O ti armádi se sedaj še ne ve, ali jo bo mahníla proti Kimberleju ali pa v Natal. Toda kamor koli se poda, ji ne bo poslano z rožicami. Železnično zvezo so Buri že vso pretrgali, peš hoja je pa síla težavna, toda vse bi še bilo, ko bi le Buri povsodi ne bili pripravljeni na »dostojen« vsprejem. Po dosedanjih zmagah hrabrih in vsega vajenih, pri tem pa vsakozi dobro oboroženih Burov je upati, da Angleži tudi z novo armádo ne bodo dosti opravili, ali pa nič.

Kdo more ovreči?

Krajše pridige, kakor je sledeča, gotovo še nihče slišal: Star duhovnik v jetnišnici je govoril nekoč svojim zaprtim »farmanom«: Preljubi moji! Ko ste bili še zunaj med svetom, slišali ste pogosto, kako je zabavljat ta ali oni čez vero. Morda mu je tudi marsikateri izmed vas pomagal. Toda, eno je gotovo, in nobenega dvoma ni, da, ko bi bili vi delali tako, kakor ukazuje vera, bi ne bili zdaj — tukaj! Amen. — Vse dolge pridige socijalnih demokratov nimajo v sebi toliko resnice, kakor te kratke, priproste besede, izgovorjene v dveh stavkih, besede, ki objednem dajejo najboljše spričevalo katoliški morali.

To je krščanska ljubezen!

Samo v katoliški cerkvi se dobi ona krščanska ljubezen do bližnjega, ki se daruje sama sebe, da pomaga bližnjiku. Brezštevilni so vzgledi zanjo, zlasti v tako zaničevanih redovih. Na Francoskem v A. je poklicala neko dopoldne prednica usmiljeno sestro in ji dejala: »Deset ur od tukaj leži umirajoč človek, kateremu noče nihče več streči, tako grozna je njegova bolezen. Ali mu hočete vi?« — »Gotovo« odgovori ta brzo. »Toda povem vam, da je bolnik res grozen. Ves obraz ni družega kakor velika rana. Zraven je bolezen nalezljiva. — Ali torej res hočete?« — »Tako j grem rada!« odgovori ponižno usmiljenka. »Pojdí torej in Bog naj te spremlja!« — in mlada usmiljenka je šla, stregla, našla bolezen in v osmih dneh — je ležala na pokopališču. To je krščanska ljubezen do bližnjika. — Vi socijalni demokratje, in vi, ki se tako hvalite, kako globoko čutite z nesrečnim človeštvom, pokažite, če imate le en zgled, ki bi bil temu količkaj podoben. O poznamo vas in vemo, kaj vi morete, in česa ne morete.

Dež.

Imeniten gospod je stopil l. 1853. v ubožno kočó monakovskega predmestja, da se ubrani dežju. V sobi zagleda največjo revščino in pomanjkanje. Prijazno začne pogovor z ženo gospodinjo. Potožila mu je vse in povedala tudi, da jim ima biti še to malo, kar imajo, v par dneh prodano. »Pa bi se obrnili do

kralja Ludovika« svetuje tujec, »on bi vam gotovo pomagal!« — »E, kralj Ludovik« pravi žena, »ima gotovo že preveč opravka z drugimi berači!« — Med tem pride mož domov in spozna v tujcu — bavarskega kralja Ludovika. Vrže se mu pred noge, hoteč se mu zahvaliti za njegovo dobroto. Toda kralj ne pusti. »Ne meni, zahvalite se Bogu, ki je poslal dež in tako prisilil mene, da sem prišel k vam. Pridite jutri k meni in pomagal vam bom!« In poslovil se je od uboge družine, ki se je veselja jokala.

Bogat.

Lord Aberdeen je doživel to-le: Peljal se je s ponočnim vlakom iz Londona, seveda v spalnem vozu. Ko se zjutraj zbudi, sedi mu nasproti eleganten tujec. »Oprostite« nagovori ga le-ta, »ali smem vprašati, ste-li bogati?« — »Hm« odgovori začuden Aberdeen, že gre, že! — »Ali smem vprašati« nadaljuje oni, »koliko imate?« — »Hm, tako kakih dva do tristotisoč funtov.« — »Tako? O, ko bi bil jaz tako bogat in bi tako smrčal kot vi, najel bi si cel voz, da bi ne motil drugih!«

Prav mu je!

V neki družbi je razpravljat mlad gizdalin, kojega glava pa je bila prazna kakor puhla repa, kako izhaja človek iz opice. Nek gospod je ves čas molčal; ko to opazi mladič, ga vpraša, zakaj da mu nič ne pripomni. Ta pa odgovori: »Kaj mi mar vaši — sorodniki!«

Ljubezen do matere.

Leta 1809. je bil pri 12. pešpolku, nastanjenem v Štrasburgu neki podčastnik z imenom Pitois (beri Pitoá) iz Morvana, francoske Burgundiške pokrajine. Bil je najhrabrejši vojščak cele armáde; prvi na bojnem polju, zadnji pri odhodu iz boja. Ko je ta polk nekaj mesecev potem se zmagovalno vračal iz Wagramskih bojnih poljan v Štrasburg, so privedli tudi onega vojščaka v mesto ne ranjenega, ampak vklejenega, ker je bil pobegnil pred bitvijo. Vojno sodišče se zbere; predenj postavijo imenovanega vojščaka. »Kako je mogoče«, mu rekó, »da si ti, tako junaški vojščak, s križem častne legije na prsih, pa tako sramotno pobegnil od armáde?« — A še bolj so se zavzeli, ko odgovori Pitois: »Ni mi žal!« — Obsodili so ga na smrt ter je bil odpeljan v ječo. Sredi noči se odpró vrata jetnišnice; neki častnik vstopi, pristopi k njemu ter ga prime za roko. »Videl sem te«, pravi, »boriti se v boju pri Avsterlicu, priljubil si se mi, sedaj pridem k tebi kot prijatelj ob tvoji poslednji uri. Razodeni mi svoje srce! Mi imaš li kaj povedati?« — »Ničesar!« mu odgovori Pitois. »Ne vzameš slovo od svojega očeta, od svoje sestre?« — »Oče so mi umrli, sestre nimam nobene!« — Ne od svoje matere?« vpraša neznanec. »Oh, ne izgovarjajte tega imena«, zakliče Peter ter skoči kvišku; »kadarkoli je čujem, moram jokati, to pa se možu ne spodobi.« — »Prestrog si«, ga zavrne častnik; »spominjajoč se svoje matere, bi se ne sramoval solzá!« — »Kaj, vi ljubite svojo mater! Oj, potem vam hočem vse povedati! Poslušajte me:

Odkar sem na svetu, sem ljubil le jedno bitje, svojo mater! To pa sem ljubil, kakor ljudje ne znajo ljubiti, z vsem, kar je moči in življenja v meni; ona mi je bila ena in vse! — Ko sem moral v vojsčake bi bil skoraj obupal, da se mi je ločiti od nje. Ona pa mi je klicala: „Moj sin, ako me ljubiš, stori svojo dolžnost!“ — Šel sem ter hranil te besede v svojem srcu do te ure. Vojsčaka dolžnost je pokorsčina; izpolnil sem jo ter se boril kakor lev in kdor me je videl tako neustrašeno svinčenkam naproti hiteti, bi pač dejal: to je mož, ki pozna dolžnost in ima čut za čast! Bolj prav bi pa rekel: To je sin, ki zares ljubi svojo mater! — — — Tu pa mi pride pismo, da je zbolela moja predraga mati. Prosil sem odpusta, a nisem ga dobil! Jokal sem. Tu se spomnim onih besedi materinih: „Sin, ako me zares ljubiš, stori svojo dolžnost!“ in otrnil sem si solzo. Kmalu potem zvem da je umrla; tu pa se mi zmede. Zapustil sem polk, da vidim kraj, kamor so zagrebli mojo mater. Gnalo me je srce, nisem se mogel zdržati. — Toda zakaj? — Čujte me: Mi kmetje v gorovju visokega Burgunda smo priprosti ljudje; nam nedostaje poduka in znanja meščanov; mesto tega imamo neko otroško vero, katero bi nekateri zvali prazno vero. Tako je tudi med nami vera, da ima cvetlica, ki prva vzklije na grobu kakega rajnega, moč, da kdor jo vtrga in pri sebi nosi, gotovo umrlega nikdar ne pozabi in umrli njega ne. To cvetlico sem hotel vtrgati na grobu svoje matere. Težavna je bila pot v domovino, čakal sem nekaj tednov. Naposled posije spomladansko solnce in nekega dne se prikaže majhna cvetličica višnjeve barve kakor nebo. Spominčica je bila. Vtrgal sem jo ter hitel k svojemu polku, da se prijavim v zapor, ker odslej mi ni bilo ničesar več želeči!“ Ko je bil Peter vse to povedal svojemu dobroželjnemu prijatelju, mu še reče: „Ker mi je torej umreti, vas le še prosim, da mi izkažete jedno ljubav. — Cvetlico, katero sem vtrgal na grobu svoje matere z nevarnostjo svojega življenja, imam tukaj-le na prsih všito. Obljubite mi, da mi je ne bodo od telesa strgali. Ona je vez, ki me družī z materjo. Ko bi se mi bilo bati, da bi bila ta vez pretrgana, bi moral malodušno umreti!“ Neznani prijatelj mu to obljubi ter se poslovi. Ko je bil Peter Pitois sledečega dne že došel na morišče in so mu že prebrali smrtno obsodbo, nastane naenkrat zamolklo mrmranje, potem pa glasno klicanje v vrstah vojsčakov: „Cesar! cesar gre!“ Napoleon migne z roko raz konja. Petra osvobode vezij, in izpoznavši v svojem neznanem prijatelju cesarja, pade v solzah predenj na kolena. „Za svoj prestopok“, reče cesar, „si se zadosti pokoril! Darujem ti prostost, ker si svojo mater tako pristrčno ljubil ter te imenujem za častnika svoje garde; ker dober sin je vsikdar tudi vrl vojsčak!“ Bučno je vriskala množica, vojsčaki so radostno ukali, vsako srce je bilo veselja ginjeno. Nekaj let potem je padel Peter Pitois, ta vrli bojevnik, v boju pri Vaterlovu in umrl lepe junaške smrti na polju časti.

Politični razgled.

Državni zbor sicer „deluje“, a narodi avstrijski od tega „dela“ nič kaj posebnih koristij ne pričakujejo. Jezikovne naredbe so odpravljene; vlada je obljubila, da kmalu predloži načrt jezikovnega zakona za vso Avstrijo; a o takem načrtu dosedaj ni duha ne sluha. Claryjeva obljuba je bila torej najbrže samo nekako mamilo po razveljavljenih jezikovnih naredbah. — Edini vspeh, ki ga je vlada dosedaj dosegla, je ta, da je poslanska zbornica izvršila volitve v delegacijo za skupne zadeve. Izvoljenih je 40 delegatov in 20 namestnikov. Za Kranjsko je izvoljen Ferjančič (namestnik Vencajz.) Delegaciji se snideta na Dunaju bržkone 17. novembra in potem se prične razprava o skupnem državnem proračunu. — Vlada je tudi že predložila načrt za prerosnovo služabniških plač. Zadnji čas je res že, da se kaj stori za uboge služabnike, ko se kar z obema rokama deli uradnikom in častnikom. — V zbornici se je zadnji čas veliko razpravljalo o odpravi ali omejitvi znanega §. 14., s katerim si je, kakor znano, vlada pomagala v zadregi, zlasti takrat, kadar ni zboroval državni zbor. Izvolil se je odsek, ki bo to zadevo pretresal in je upanje, da nam v bodoče ta zloglasni paragraf vsaj novih davkov ne bo mogel več nalagati. — Vlada je tudi predložila načrt, da se odpravi časnikarski in koledarski kolek. Dosedaj se je moralo za časopise, ki izhajajo več kot dvakrat na mesec, plačevati za vsako posamezno številko 1 kr.; veliko večji pa je kolek za koledarje (letos n. pr. je morala »Družba sv. Mohorja« plačati za koledar na koleku 1680 gld.) To je bila velika ovira za razvoj časopisov. Ta se sedaj odpravi. — Ta stvar o koleku bi bila že rešena, ako bi ne bila prišla na vrsto razprava o izgredih na Moravskem. Vsled odprave jezikovnih naredeb pojavili so se po mnogih krajih Češke, zlasti pa Moravske hudi neredi tako, da je tekla kri. Zato je desnica zahtevala, da se o teh izgredih kar mogoče hitro dajo v zbornici potrebna pojasnila. Češki poslanci so vlado hudo prijemali, češ, da je ona kriva teh izgredov vsled brezobzirnega postopanja policije, orožnikov in vojaštva, — Rešila se je vladna predloga glede državnih podpor vsled povodnji ponesrečenim krajem. — Dne 10. t. m. pričelo se je tudi na Dunaju z reševanjem takozvanega kvotnega vprašanja, zlasti kvotnega k'juča. Določiti se ima razmerje, po katerem naj v prihodnje Avstrija in Ogrska prispevata za skupne stroške. Težko bo prišlo do kakega sporazumljenja, ker je razlika obojestranskih predlogov prevelika; Ogrri zahtevajo ključ: zasa 30 odstotkov, za Avstrijo 70 odstotkov; naša polovica pa: za Avstrijo 62, za Ogrsko 38 odstotkov. Kakor povsod, hočejo Ogrri zase boljši del. Upajmo, da se naši poslanci ne udajo. —

Mej Angleži in Nizozemci je navstal vsled vojske v južni Afriki precejšen razpor, ki se je v poslednjem času že tolike poostiril, da je angleška vlada odpoklicala iz Haaga svojega zastopnika. Povodom njegovega odhoda je pokazalo nizozemsko prebivalstvo toliko mržnjo napram Angležem, da je v pristanišču Vlardingenu napadlo angleško ladijo s kamenjem in je morala policija posredovati, da je

mogel angleški zastopnik odpluti v domovino. Več angleških pomorščakov je bilo baje ranjenih. Kako daleč se razvije to navstalo nasprotje, sedaj še ni možno preračunati, vendar se pa sodi, da si bodo Angleži nekoliko pomislili, predno izvajajo nadaljne posledice, kajti Nizozemci bi v eventuelni vojski ne ostali osamljeni.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Kmetijske družbe je strah) — pred uspehi »sijajnih zmag« od 13. julija in 26. oktobra t. l. Boji se, da bi se dohodki ne posušili. Dokaz temu sledeče: Tajništvo kmetijske družbe razposlalo je podružničnim predstojnikom pole za nabiranje udnine za l. 1900 z zahtevo, da se jej vse dopošljejo že do 10. decembra t. l. Ta zahteva vodstva kmetijske družbe je popolnoma neopravičena, kajti po § 6 c) družbenih pravil ima vsak društvenik do 15. januarja 1900 čas, plačati udnino za leto 1900. Opozarjamo torej družbine ude, naj zahtevo Pirc-Murnikovo, da plačajo udnino za prihodnje leto že kar letos, odločno odklonijo. »Zmagoslavno« družbino vodstvo se namreč opravičeno boji, da bode marsikateri društvenik raje prestopil v novo snujočo se kmetijsko družbo, ki bode za kmete, ne pa za ljubljansko gospodo, in ki bode poleg tega v vsakem oziru boljša in cenejša. Ta družba se še to leto osnuje in potem bode do 15. januarja 1900 vsakdo zadosti časa imel, odločiti se: ali ostane pri stari družbi, ali prestopi v novo družbo — ali pa postane član obeh družb. Do 15. jan. bode vsakdo poznal obe družbi in se bode torej lahko odločil. Ravno te odločitve se pa vodstvo stare družbe boji. Zato hobna in zahteva proti pravilom, da mora udnina za drugo leto že do 10. grudnia t. l. vplačana biti: češ, kdor se bode ujel na ta lim, tega imamo potem vsaj še za leto 1900 v svojih pesteh. Za plačati je kmet dober — če pa hoče voliti, takrat se ga pa zmerja. Murnik, Pirc in sodrugi se čutijo nekam neprijetno na svojih lavorikah. Torej pozor! Za plačilo udnine pri stari družbi je čas do 15. jan. leta 1900! Do takrat ni nikomur treba odstopiti — a tudi ne plačati!

(Osebnosti.) Matija Slak, žup. uprav. v Mengšu, je prezentiran za župnijo Brdo. — Gg. Janez Ptajfar, ekspozit v Harijah, je imenovan za žup. uprav. župnije Javorje pri Poljanah na Gorenjskem; Janez Smukavec, kapelan v Horjulu, je premeščen kot ekspozit v Harije in Anton Žnidaršič ekspozit na Razdrtem, je premeščen kot kapelan v Erzel pri Vipavi.

(Nov grob.) V Ljubljani je umrla v 88. letu svoje dobe plemenita gospa Karolina pl. Bleiweissova, udova po pokojnem »očetu Slovencev«. Njen pogreb je pričal, da je med nami še živ spomin na moža, ki nas je vse združeval »za vero, dom, cesarja«.

(Premeščen) je bil č. g. Andrej Krajec, benedicijant na Vačah, za župnega upravitelja na Brdo.

(Vseslovenski delavski shod,) ki bo spopolnil krščansko socialno organizacijo, se bode vršil o Božiču v Ljubljani. Natančen vspeled in dan shoda se bode kmalu naznanil. Kdor bi želel kakih podatkov, naj se obrne do č. gosp. Luke Smolnikarja, stolnega vikarja v Ljubljani. S sklepi vseslovenskega delavskega shoda se bode pričela živahnjša doba krščansko socialnega gibanja med Slovenci. Važnost vseh obravnav zahteva, da se somišljeniki shoda udeleže v najobilnejšem ševilu.

(Na umu je obolel) g. Mallner, posestnik velikega hotela na Bledu.

(Horjulski občinski odbor) je soglasno izvolil častnima občanoma prezv. knezoškofa ljubljanskega dr. A. Jegliča in blag. g. dr. Ivana Šusteršiča, odvetnika v Ljubljani, deloma vsled zaslug za občino, deloma kot zadoščenje za krivice in razžaljenja ki jih morata gospoda prestatiti od strani verskih in narodnih nasprotnikov, ter v znak udanosti in zaupanja.

(Ogenj) je posestniku Jožefu Bučarju v občini Cirklje uničil hišo in vsa gospodarska poslopja. Škode je 2700 gld., zavarovan je bil Bučar za 1030 gld. — Posestniku Franc Kozlevčarju v Stranjah je pa ogenj napravil škode 700 gld.

(Grozen umor.) Posestnik Alojzij Ažbe v Dolenčicah, v škofjeloškem sodnem okraju, je izpovedal, da je dne 6. t. m. zjutraj našel v sobi na tleh mrtvo svojo ženo 32-letno Frančiško. Sumi se pa, da jo je Ažbe sam umoril, ker je bila baje večkrat pijana. Govori se, da sta se zvečer prepirala in da jo je z roko pobil na tla ter ji z nogo zadal nekaj udarcev na hrbet. Seveda Ažbe to taji. Med prebivalstvom se tudi govori, da je Ažbe umoril svojo mater, o kateri se je v septembru poročalo, da so jo našli mrtvo na postelji. Ažbeta, ki je dovršil nekaj razredov spodnje realke in je sedaj oče štirih otrok, so izročili sodišču. Preiskava bo bržkone dognala to skrivnost.

(Ogenj na Jesenicah.) Dne 6. t. m. bi bil skoro grozen požar uničil vse Jesenice. Ob desetih zvečer je pričelo goreti pod cerkvijo na hlevu posestnika Janeza Pšenice. Hitro se je ogenj razširil na sosednja poslopja, ki so s slamo pokrita. Janezu Pšenici in Jakobu Mesarju je vse zgorelo, zgorela je dalje nova hiša Nikolaja Hrovata in tudi nova hiša župana Jo-

žefa Klinarja. Schreyevo hišo so z velikanskim naporom rešili. Na mestu nesreče je neumorno delalo šest požarnih bramb.

(Novi železnici.) O bohinjski železnici, ki bi šla od državne železnice Ljubljana - Trbiž skozi Bohinj, predrla Alpe, po baški in soški dolini, se je izrazil minister, da bode v kratkem kaj določnega izreči mogel. Da je vipavska železnica zagotovljena, dokazuje razglas železniškega ministerstva od 23. oktobra t. l. Na podlagi najvišjega odloka se je podaljšal rok za zgradbo in dovršitev vipavske železnice do 26. oktobra 1901.

(Ogenj v Horjulu.) Dne 29. okt. ob 3. uri zjutraj je nenadoma nastal ogenj v Horjulu pri strojarju Antonu Ketteju. Domače ognjegasno društvo je bilo takoj na licu mesta, ter je ogenj omejilo, da je pogorela samo Kettejeva hiša, dasi je stala v sredi samih s slamo kritih hiš in sosedna hiša se je celo stikala z njo. Zavarovan je bil posestnik za 800 gld. Škode ima 1500 gld. Kako je ogenj nastal, se ne ve. S to nezgodo je bila združena druga nesreča. F. Rožnik, oče č. g. kaplana, je na klic svojega sina hitro ustal iz spanja in v strahu je padel ter bil v par minutah mrtev.

(Ubil se je) dne 3 t. m. popoldne 44 letni posestnik Jos. Starman iz Jerperce nad Medvodami. Precej vinjenega je pred Knifičevo gostilno na Rakovniku nekdo naložil na voz, obložen z listjem, ter ga pripeljal do doma. Tu je Starman skočil z voza, a tako nesrečno, da je obležal nezavesten na tleh in je drugi dan umrl.

(Smrt žganjarja.) Dne 29. okt. je vsled preobilnega žganjepitja nagloma umrl (zadušil!) Anton Železnik iz Podolnice v hlevu krčmarja Andreja Rozmanca v Horjulu. To je zopet eden žalostnih pojavov žganjarske smrti in vendar politična oblast žganjarije dovoljuje, poštene vinotoče pa zabranjuje.

(Strašen vihar na Triglavu.) Dne 12. na 13. m. mes. po noči je bil grozovit vihar na Triglavu; odnesel je celo vnanja kuhinjska vrata od koče na Kredarici na Zeleni sneg (na pot proti Triglavu). V koči je bil tisto noč vodnik Šmerc z nekim tujim turistom. Celo noč ni mogel nobeden zatisniti očij, vihar je kar tulil. Tuji turist se je jako bal. Vodnik Šmerc je rekel, da ne pomni takega viharja, in pristavil: „Če ta vihar ni koče odnesel, je ne odnese nobeden vihar več!“

(Nesreče naših rojakov v Ameriki) se zadnji čas, kakor smo poročali, vsled brezvestnosti nekaterih agentov vedno bolj množe. Zato bi opozarjali, da se naši ljudje obračajo za posredovanje le do družb, ki so na Kranjskem koncesionirane. Kot taka je znana „Red-Star Linie“.

(Z Rake.) Ej, Račani, kaj ste se tudi Vi enkrat oglasili, da pokažete, da še živite? Kaj je Vas vzdramilo? — Dragi Domoljub! Dobro poznaš „Narod“; nič drugega ne dela, kakor laže in samo laže in obrekuje in krađe poštenim ljudem dobro ime. To delo „Narod“ mojstersko izvršuje in „Rodoljub“ mu je izvrsten pomagač, tako da vže vrabci na strehi znajo na pamet vse pesmi lažnjivega kljukca. Zato pa poštene ljudje, če jih obrečeta po svoji stari vkošeninjenosti navadi, se nič ne zmenijo, ker vedó, da znanemu lažnjivcu nihče ne verjame; vsak dober in pošten človek pa prav dobro vé, da se „Narod“ in „Rodoljub“ kar valjata v smradljivi luži lažij in obrekovanja. — Ker „Narod“ in „Rodoljub“ samo lažeta in od laži živita, ni čuda, da jima tacega živeža včasih primanjkuje, pa tedaj napneta vse lažnjive strune in z lučjo ob belem dnevu iščeta človeka, ki zna lagati, kakor ona dva lagati znata. Čim grši lažnjivec se dobi, čim bolje zna ta „kšeft“ opravljati, tem raje imata. Tako je pred nekaj časom „Narodu“ pošlo tako blago, pa je šel iskat v našo raško farno na Dolenjskem po tako blago in potem je razbobnal to le laž: da smo se v raški fari uprli zoper škofa in odrekli prošeno miloščino za zavode in da smo zmerjali nabiravce in jih iz koč metali. Mi bi se za tako laž prav nič ne zmenili, vsaj je znano vsakemu poštemu Slovincu, da „Narod“ samo laže, da resnice še ne zna govoriti. A da nas postavlja v nasprotje s presvetlim škofom, škofom tako dobrim in pobožnim in za svoje izročene Mu ovčice tako vnetim, s škofom, ki ga ljubimo otroško udano — to je naše sicer mirno kri razburilo tako, da ne moremo več molčati, ampak moramo govoriti in povedati na vsa usta vže znano resnico, da „Narod“ laže in da se je zopet tukaj prav nesramno zlagal, in da za to grdo, ostudno laž zasluži breco, katero naj mu da vsakdo brez greha in predenj pljune, rekoč: fej nesramni lažnjivec od „Naroda“! Oni poštene fantje ki so nabirali po fari, to lahko s prisego potrdijo, da je zgolj obrekovanje, kar „Narod“ piše. Ves občinski zastop tisočkrat priseže, da se je „Narod“ po svoji navadi prav debelo zlagal in grdo opravljal. — To moramo javno razglasiti in dati zadoščenje pred vsem svojemu ljubljnemu nadpastirju, potem pa tudi sebi samim; zakaj osramotena je naša fara po lažnjivem „Narodu“ pred celo škofijo; a mi ne trpimo te sramote, ampak pade naj na „Narod“ in tistega nesrečnega človeka, ki mu je to laž sporočil. „Narodu“ pa povemo na njegovo jezo, če se tudi od srda razpoči, da bomo dajali od zdaj naprej še rajši po tista dva krajcarja, za katera, če Bog da, ne bomo šli beračit. Ta laž „Narodova“ pa naj vsakemu človeku še o pravem času, da ne bo prepozno, odpre oči, kaj namerava: ljudstvo spraviti v časno in večno

mogel angleški zastopnik odpluti v domovino. Več angleških pomorščakov je bilo baje ranjenih. Kako daleč se razvije to navstalo nasprotje, sedaj še ni možno preračunati, vendar se pa sodi, da si bodo Angleži nekoliko pomislili, predno izvajajo nadaljne posledice, kajti Nizozemci bi v eventuelni vojski ne ostali osamljeni.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Kmetijske družbe je strah) — pred uspehi »sijajnih zmag« od 13. julija in 26. oktobra t. l. Boji se, da bi se dohodki ne posušili. Dokaz temu sledeče: Tajništvo kmetijske družbe razposlalo je podružničnim predstojnikom pole za nabiranje udnine za l. 1900 z zahtevo, da se jej vse dopošljejo že do 10. decembra t. l. Ta zahteva vodstva kmetijske družbe je popolnoma neopravičena, kajti po § 6 c) družbenih pravil ima vsak društvenik do 15. januarja 1900 čas, plačati udnino za leto 1900. Opozarjamo torej družbine ude, naj zahtevo Pirc-Murnikovo, da plačajo udnino za prihodnje leto že kar letos, odločno odklonijo. »Zmagoslavno« družbino vodstvo se namreč opravičeno boji, da bode marsikateri društvenik raje prestopil v novo snujočo se kmetijsko družbo, ki bode za kmete, ne pa za ljubljansko gospodo, in ki bode poleg tega v vsakem oziru boljša in cenejša. Ta družba se še to leto osnuje in potem bode do 15. januarja 1900 vsakdo zadosti časa imel, odločiti se: ali ostane pri stari družbi, ali prestopi v novo družbo — ali pa postane član obeh družb. Do 15. jan. bode vsakdo poznal obe družbi in se bode torej lahko odločil. Ravno te odločitve se pa vodstvo stare družbe boji. Zato bobna in zahteva proti pravilom, da mora udnina za drugo leto že do 10. grudnia t. l. vplačana biti: češ, kdor se bode ujel na ta lim, tega imamo potem vsaj še za leto 1900 v svojih pesteh. Za plačati je kmet dober — če pa hoče voliti, takrat se ga pa zmerja. Murnik, Pirc in sodrugi se čutijo nekam neprijetno na svojih lavorikah. Torej pozor! Za plačilo udnine pri stari družbi je čas do 15. jan. leta 1900! Do takrat ni nikomur treba odstopiti — a tudi ne plačati!

(Osebnosti.) Matija Slak, žup. uprav. v Mengšu, je prezentiran za župnijo Brdo. — Gg. Janez Ptajfar, ekspozit v Harijah, je imenovan za žup. uprav. župnije Javorje pri Poljanah na Gorenjskem; Janez Smukavec, kapelan v Horjulu, je premeščen kot ekspozit v Harije in Anton Žnidaršič ekspozit na Razdrtem, je premeščen kot kapelan v Erzel pri Vipavi.

(Nov grob.) V Ljubljani je umrla v 88. letu svoje dobe plemenita gospa Karolina pl. Bleiweissova, udova po pokojnem »očetu Slovencev«. Njen pogreb je pričal, da je med nami še živ spomin na moža, ki nas je vse združeval »za vero, dom, cesarja«.

(Premeščen) je bil č. g. Andrej Krajec, beneficijant na Vačah, za župnega upravitelja na Brdo.

(Vseslovenski delavski shod,) ki bo spopolnil krščansko socialno organizacijo, se bode vršil o Božiču v Ljubljani. Natančen vspeh in dan shoda se bode kmalu naznanil. Kdor bi želel kakih podatkov, naj se obrne do č. gosp. Luke Smolnikarja, stolnega vikarja v Ljubljani. S sklepi vseslovenskega delavskega shoda se bode pričela živahnijša doba krščanske socialnega gibanja med Slovenci. Važnost vseh obravnav zahteva, da se somišljeniki shoda udeležijo v najobilnejšem ševilu.

(Na umu je obolel) g. Mallner, posestnik velikega hotela na Bledu.

(Horjulski občinski odbor) je soglasno izvolil častnima občanoma prevz. knezoškofa ljubljanskega dr. A. Jegliča in blag. g. dr. Ivana Šusteršiča, odvetnika v Ljubljani, deloma vsled zaslug za občino, deloma kot zadoščenje za krivice in razžaljenja ki jih morata gospoda prestatiti od strani verskih in narodnih nasprotnikov, ter v znak udanosti in zapužanja.

(Ogenj) je posestniku Jožefu Bučarju v občini Cirklije uničil hišo in vsa gospodarska poslopja. Škode je 2700 gld., zavarovan je bil Bučar za 1030 gld. — Posestniku Franc Kozlevčarju v Stranjah je pa ogenj napravil škode 700 gld.

(Grozen umor.) Posestnik Alojzij Ažbe v Dolenčicah, v škofjeloškem sodnem okraju, je izpovedal, da je dne 6. t. m. zjutraj našel v sobi na tleh mrtvo svojo ženo 32-letno Frančiško. Sumi se pa, da jo je Ažbe sam umoril, ker je bila baje večkrat pijana. Govori se, da sta se zvečer prepirala in da jo je z roko pobil na tla ter ji z nogo zadal nekaj udarcev na hrbet. Seveda Ažbe to taji. Med prebivalstvom se tudi govori, da je Ažbe umoril svojo mater, o kateri se je v septembru poročalo, da so jo našli mrtvo na postelji. Ažbeta, ki je dovršil nekaj razredov spodnje realke in je sedaj oče štirih otrok, so izročili sodišču. Preiskava bo bržkone dognala to skrivnost.

(Ogenj na Jesenicah.) Dne 6. t. m. bi bil skoro grozen požar uničil vse Jesenice. Ob desetih zvečer je pričelo goreti pod cerkvijo na hlevu posestnika Janeza Pšenice. Hitro se je ogenj razširil na sosednja poslopja, ki so s slamo pokrita. Janezu Pšenici in Jakobu Mesarju je vse zgorelo, zgorela je dalje nova hiša Nikolaja Hrovata in tudi nova hiša župana Jo-

žela Klinarja. Schreyeovo hišo so z velikanskim naporom rešili. Na mestu nesreče je neumorno delalo šest požarnih bramb.

(Novi železnici.) O bohinjski železnici, ki bi šla od državne železnice Ljubljana - Trbiž skozi Bohinj, predrla Alpe, po baški in soški dolini, se je izrazil minister, da bode v kratkem kaj določnega izreči mogel. Da je vipavska železnica zagotovljena, dokazuje razglas železniškega ministerstva od 23. oktobra t. l. Na podlagi najvišjega odloka se je podaljšal rok za zgradbo in dovršitev vipavske železnice do 26. oktobra 1901.

(Ogenj v Horjulu.) Dne 29. okt. ob 3. uri zjutraj je nenadoma nastal ogenj v Horjulu pri strojarju Antonu Ketteju. Domače ognjegasno društvo je bilo takoj na licu mesta, ter je ogenj omejilo, da je pogorela samo Kettejeva hiša, dasi je stala v sredi samih s slamo kritih hiš in sosedna hiša se je celo stikala z njo. Zavarovan je bil posestnik za 800 gld. Škode ima 1500 gld. Kako je ogenj nastal, se ne ve. S to nezgodo je bila združena druga nesreča. F. Rožnik, oče č. g. kaplana, je na klic svojega sina hitro ustal iz spanja in v strahu je padel ter bil v par minutah mrtev.

(Ubil se je) dne 3 t. m. popoldne 44 letni posestnik Jos. Starman iz Jerperce nad Medvodami. Precej vinjenega je pred Knifičevo gostilno na Rakovniku nekdo naložil na voz, obložen z listjem, ter ga pripeljal do doma. Tu je Starman skočil z voza, a tako nesrečno, da je obležal nezavesten na tleh in je drugi dan umrl.

(Smrt žganjarja.) Dne 29. okt. je vsled preobilenega žganjepitja nagloma umrl (zadužil!) Anton Železnik iz Podolnice v hlevu krčmarja Andreja Rozmance v Horjulu. To je zopet eden žalostnih pojavov žganjarske smrti in vender politična oblast žganjarije dovoljuje, poštene vinotoče pa zabranjuje.

(Strašen vihar na Triglavu.) Dne 12. na 13. m. mes. po noči je bil grozovit vihar na Triglavu; odnesel je celo vnanja kuhinjska vrata od koč na Kredarici na Zeleni sneg (na pot proti Triglavu). V koči je bil tisto noč vodnik Šmerc z nekim tujim turistom. Celo noč ni mogel nobeden zatisniti oči, vihar je kar tulil. Tuji turist se je jako bal. Vodnik Šmerc je rekel, da ne pomni takega viharja, in pristavil: „Če ta vihar ni koč odnesel, je ne odnese nobeden vihar več!“

(Nesreče naših rojakov v Ameriki) se zadnji čas, kakor smo poročali, vsled brezvestnosti nekaterih agentov vedno bolj množe. Zato bi opozarjali, da se naši ljudje obračajo za posredovanje le do družb, ki so na Kranjskem koncesionirane. Kot taka je znana „Red-Star Linie“.

(Z Rake.) Ej, Račani, kaj ste se tudi Vi enkrat oglasili, da pokažete, da še živite? Kaj je Vas vzdramilo? — Dragi Domoljub! Dobro poznaš „Narod“; nič drugega ne dela, kakor laže in samo laže in obrekuje in krađe poštenim ljudem dobro ime. To delo „Narod“ mojstersko izvršuje in „Rodoljub“ mu je izvrsten pomagač, tako da vže vrabci na strehi znajo na pamet vse pesmi lažnjivega kljukca. Zato pa pošteni ljudje, če jih obrečeta po svoji stari vkošeninjenosti navadi, se nič ne zmenijo, ker vedó, da znanemu lažnjivcu nihče ne verjame; vsak dober in pošten človek pa prav dobro vé, da se „Narod“ in „Rodoljub“ kar valjata v smradljivi luži lažij in obrekovanja. — Ker „Narod“ in „Rodoljub“ samo lažeta in od laži živita, ni čuda, da jima tacega živeža včasih primanjkuje, pa tedaj napneta vse lažnjive strune in z lučjo ob belem dnevu iščeta človeka, ki zna lagati, kakor ona dva lagati znata. Čim grši lažnjivec se dobi, čim bolje zna ta „kšeft“ opravljati, tem raje imata. Tako je pred nekaj časom „Narodu“ pošlo tako blago, pa je šel iskat v našo raško faro na Dolenjskem po tako blago in potem je razbobnal to le laž: da smo se v raški fari uprli zoper škofa in odrekli prošeno miloščino za zavode in da smo zmerjali nabiravce in jih iz koč metali. Mi bi se za tako laž prav nič ne zmenili, vsaj je znano vsakemu poštemu Slovincu, da „Narod“ samo laže, da resnice še ne zna govoriti. A da nas postavlja v nasprotje s presvetlim škofom, škofom tako dobrim in pobožnim in za svoje izročene Mu ovčice tako vnetim, s škofom, ki ga ljubimo otroško udano — to je naše sicer mirno kri razburilo tako, da ne moremo več molčati, ampak moramo govoriti in povedati na vsa usta vže znano resnico, da „Narod“ laže in da se je zopet tukaj prav nesramno zlagal, in da za to grdo, ostudno laž zasluži breco, katero naj mu da vsakdo brez greha in predenj pljune, rekoč: fej nesramni lažnjivec od „Naroda“! Oni pošteni fantje ki so nabirali po fari, to lahko s prisego potrdijo, da je zgolj obrekovanje, kar „Narod“ piše. Ves občinski zastop tisočkrat priseže, da se je „Narod“ po svoji navadi prav debelo zlagal in grdo opravljal. — To moramo javno razglasiti in dati zadoščenje pred vsem svojemu ljubljenu nadpastirju, potem pa tudi sebi samim; zakaj osramotena je naša fara po lažnjivem „Narodu“ pred celo škofijo; a mi ne trpimo te sramote, ampak pade naj na „Narod“ in tistega nesrečnega človeka, ki mu je to laž sporočil. „Narodu“ pa povemo na njegovo jezo, če se tudi od srda razpoči, da bomo dajali od zdaj naprej še rajši po tista dva krajcarja, za katera, če Bog da, ne bomo šli beračit. Ta laž „Narodova“ pa naj vsakemu človeku še o pravem času, da ne bo prepozno, odpre oči, kaj namerava: ljudstvo spraviti v časno in večno

pogubo! Tisti ljudje pri „Narodu“ so pravi liberalci; vere nimajo nobene; za cerkev, službo božjo, besedo božjo jim prav nič mari ni, sv. zakramentov ne prejemajo in iz pobožnosti se norčujejo in tako dajejo očitno pohujšanje. Da bi svoj pogubljeni namen še prej dosegli, spravili so se na škofa in duhovščino, na katero izlivajo ves žolč svoje jeze, jih grde in obrekujejo, da je strah. Drže se besedij: „Udari pastirja in ovce se bodo razkropile“. Za Boga svetega, kaj bo z nami, če se jim to posreči? Vero v Kristusa nam hočejo vzeti, vero, v kateri je naša pomoč in tolažba, časna in večna sreča! Pred to grozno nesrečo naj nas po priprošnji Marijini, ki je kači glavo strla, varuje Jezus Kristus, čegar Srcu smo se letos posvetili. Da, njegovi hočemo biti in se še tesneje okleniti svojih dušnih pastirjev, ki nam kažejo pot k časni in večni sreči, pa ogibati se liberalcev, katerih trdna volja je, ljudstvo v časni in večni pogin pahnuti.

Kmetje iz Raške fare na Dolenjskem.

(Z Rake. Letošnja trgategv) je v obče dobro izpadla. Tu in tam je škodo napravila plesnoba; skušnja je zopet potrdila potrebo žvepljanja in sicer pravočasnega. Kapljica je tudi letos kakor po navadi prav dobra, kakor nismo pričakovali pri tako neugodnem vremenu. Kdor misli vino kupiti, naj se vzdigne in pride na Rako; dobi se ga še dovolj in sicer prav dobrega, o tem se bode prepričal sam.

»Katoliško slovensko društvo za radovljiški okraj« ima svoj šesti letni občni zbor dne 26. novembra t. l. to je zadnjo nedeljo po binkošti popoldne ob pol štirih v prostorih stare šole v Gradu (na Bledu) s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika (g. Janez Vurnik). 2. Poročilo tajnikovo o delovaaji društva v pretečenem letu, govori deželni poslanec g. Janez Ažman. 3. O zavarovanji proti požarom, govori g. Matija Mrak, župnik Belanski. 4. O naših političnih razmerah doma in na Dunaju, govori državni poslanec g. dr. Krek. 5. Volitev novega odbora. 6. Razni nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Stajersko.

(Roparski napad.) V bližini Ljutomera je bil v nekem gozdu napaden posestnik Jakob Šosterič iz Makotnjaka. Dobil je nevarne rane na glavi. Nezvestnega so napadalci oropali. Menili so, da ima veliko svoto denarja pri sebi, a so dobili v njegovih žepih samo 3 gld. Napad sta izvršila dva kmetška dečaka Jožef Lašič in Fance Lapornik, ki sta že shranjena v zaporih okr. sodišča v Ljutomeru.

(V okrajni zastop celjski) so zmagali Slovenci. Nemci so z različnimi pooblastili hoteli uropati Slovencem večino, a so se zelo opekli. Nemci so dobili

samo 19 glasov. Boj na slovenski strani je požrtvovalno vodil dr. Dečko. Izvoljeni so bili s 40 proti 19 glasovom iz skupine veleposestva sledeči kandidati: Hugon pl. Berks, Fr. Ogradi, dr. Sernec, Peter Majdič, Jak. Janič, Dr. Hrašovec, Fr. Friedrich, dr. Dečko, dr. Filipič in Jos. Širca.

(Gospodarsko gibanje.) Kmetijska zadruga se je ustanovila v Braslovčah na Štajerskem. Pristopilo je takoj prvi dan nad 100 udov. — Pri sv. Juriju ob Taboru se je slovesno blagoslovilo novo posopje mlekarske zadruge. — Novo bralno društvo ustanovili so pri sv. Benediktu v Slovenskih goricah, dne 19. t. m. ga pa dobe v Slovenski Bistrici. — V Laškem trgu se je poleg lepo poslujoče „slovenske posojilnice“ odprlo „kmetijsko in konsumno društvo“ in „narodna gostilna“ tik železniške postaje v hotelu Flosser. — Osnovni občni zbor delavskega stavbenega društva v Celju bode 19. t. m. v gostilni „Narodnega doma“. V Št. Ilju so Slovenci imeli dne 12. t. m. velik shod. — Katoliško politično narodno društvo snujejo v Gornji savinjski dolini.

Koroško.

(Osebna vest) Slovenski drž. poslanec koroški Lambert Einspieler je imenovan stolnim proštom v Celovcu. Iskreno čestitamo!

(Slovenske posojilnice na Koroškem) so v preteklem letu napravile čistega dobička 11.695 gld. 21 kr.

(Slovenski jezik na Koroškem.) Vrhovno sodišče na Dunaju je priznalo, da se na Koroškem pri sodiščih smejo vlagati slovenske vloge, na katere se morajo izdajati slovenske rešitve.

(V Sinčlvesi) pri Velikovcu odprli so kmetijsko zadrugo. Takoj v začetku že se vrlo giblje in obeta vsestranski razvoj.

(Družba sv. Mohorja) je že začela z razpošiljanjem letošnjih družbenih knjig. Udje dobé letos te le knjige: 1.) Zgodbe sv. pisma 6. snopič; 2.) Molitvenik: Presveto Rešnje Telo; 3.) Jagode, knjiga za odraslo mladino (pesmi, igre, po-vesti); 4.) zemljepisna knjiga: Avstralija in nje otoki; 5.) Postrežba bolnikom; 6.) Kalendar za l. 1900. — Knjige so tako krasne vsebine, da bodo udje — to smo prepričani — popolnoma ž njimi zadovoljni. — Knjige se bodo razpošiljale letos po ti-le vrsti: Najprej jih dobi krška škofija, potem razni kraji, potem sekovska, zagrebška in druge škofije, Afričani in Američani, na to lavantinska, ljubljanska, tržaška in goriška škofija.

Primorsko.

(† Nadškof dr. Ivan Nep. Glavina.) Dne 10. nov. dopoldne ob polu deseti uri je umrl na graščini v Skednju pri Trstu bivši škof tržaško-koperski, nad-

škof peluzijski, pap. domači prelat itd., doktor Ivan Nep. Glavina po dolgotrajni in mučni bolezni. Pokojni vladika je bil rojen dne 13. aprila 1828 v Borštu v župniji Dolini pri Trstu, v mašnika posvečen 17. avg. 1852, za škofa poreško-puljskega je bil imenovan 6. okt. 1878, za tržaško-koperskega pa 3. julija 1882. L. 1895 se je odpovedal tržaški škofiji in dobil naslov nadškofa peluzijskega ter je preživel zadnja leta v samotni v Skednju, kamor ga je pregnala surova sila italijanskih političnih nasilnikov, katerim se ni moglo ustavljati predobro, premeško srce pokojnikovo. Blagi vladika je bil znan kot skromen, plemenit mož ter je bil vsled teh svojih odličnih lastnostij občeprijubljen. Naj počiva v miru!

(Umrli) je 31. oktobra v Dolini pri Trstu ondotni župnik in dekan g. Ivan Varl na nagloma vsled bolezni na nogi. — Pokojnik je bil blag duhovnik in vzoren Slovenec ter ga bodeta težko pogrešala cerkev in narod. — Naj počiva v miru!

(Grozen umor) se je izvršil nedavno v Dinjanu pri Pulju. S prerezanim vratom so našli mrtvo 64-letno B. Civitico. Umorila jo je njena sinaha, žena nekega brivca, z britvijo. Živeli sta z umorjeno dalj časa v prepiru. Morilka se je sama prijavila sodišču.

(Grof Koronini), državni in deželni poslanec, se je odpovedal poslanstvu. Kakor sam izjavlja, storil je to vsled nesramnih napadov od strani slovenskih goriških liberalcev na zaslužne slovenske rodoljube. Vse kaže, da hočejo goriški liberalci začeti grd boj, kakoršnega uprizarjajo na Kranjskem.

Drobtinice.

Kapela cesarice Elizabete v Genevi Duhovnik Blanchard, spovednik Lucchenijev, je sklenil z mestnim zastopom pogodbo glede odstopa sveta za gradnjo spominske kapele.

Papežev dar katoliškim delavcem. Katoliškemu delavskemu domu v Berlinu je podaril sv. oče svoj najlepši portret, kar jih je dosedaj izdelanih. Sliko je izgotovil glasoviti italijanski slikar Ugolini in se ceni na 10.000 mark.

Delavske mesto. Ogerski trgovinski minister namerava sezidati za železničarje 2000 hiš pri Budimpešti. Tako bi v budimpeštanski občini bilo posebno delavsko mesto, in sicer največje, kar jih je doslej v Evropi. Načrti so potrjeni. Stanovanja morajo biti priprosta, a popolnoma primerna zdravstvenim predpisom in potrebam raznih delavskih vrst. Preskrbljena bodo s kanali, elektriko, vodovodom itd. Za tovarniške delavce se namerava sezidati mesto s 4000 hišami, kar pa še ni gotovo. — V Ljubljani si morajo delavci preskrbovati vse sami. Občinski zastop nima smisla za socialno delo. Mi-

nister Dipauli je dal sicer podporo za delavske hišice, a pod sedanjim ministerstvom bo težko kaj doseči.

Skrivnosti elektrike. — Poroča se, da je ruski inženir Stein izumil stroj, ki bode s pomočjo elektrike dajal slepcem — vid. Stroj je baje zelo majhen ter ga bodo slepci lahko nosili s seboj; tudi ne bo predrag. Sedaj se bavi Stein s tem, da podeli tudi gluhih — sluh. Ako le niste novici debeli »racia«.

Papir se podraži. — Avstrijski tovarnarji papirja se bodo v najkrajšem času združili v kartel (zvezo), da povzdignejo ceno papirju. Tako se poroča z Dunaja.

Premagan. — Laškega Žida Carduccija, ki je zložil »hudičevo pesem«, v kateri se vrage hvali, da je premagal Boga, je zadela kap. Ne more več rabiti jezika in desne roke.

Otroci pri dvoboju. — Dva gimnazijca v Jaslu v Galiciji sta se te dni dvobojevala. Petnajstletni fantiček je svojega trinajstletnega tekmeca nevarno ranil.

Učenki roparici in morilki. — Pred okrajnim sodiščem v Moskvi se vrši te dni žalostna sodnijska razprava. Zagovarjati se bodeta morali dve učenki, ki sta pred nedavnim pohajali neko gimnazijo v Nemčiji. Napadli sta neko premožno starko, hoteč jo umoriti in oropati ter na tak način dospeti do sredstev za nadaljne studije v Švici. K sreči so ju pa še pravočasno zasačili ter ju izročili sodišču.

Velikega dobrotnika — so našli Angleži v nekem milijonarju iz Kanade. Mož je namreč, kakor poročajo angleški listi, zavaroval za svoto 4 milijonov vse angleške vojake, ki gredo iz Kanade v Južno Afriko.

Skrivnosten umor na Ogerskem. — V Araverskem komitatu je krščansko prebivalstvo mesteca Namesto v silnem razburjenju. Na stopnjicah stare kleti, katere že dolgo časa nihče ni rabil, zapazila je neka dekla znamenja krvi. Stopila je vsled tega v klet in tu dobila v nekem kotu moško truplo. Vsled njenega kričanja prihiteli so sosede v klet in zapazili, da ima umorjeni, ki je imel na sebi samo spodnje hlače, globoko rano čez goltanec. Umorjeni je 17-letni pastirček Janez Erchlan. Na lokalnem ogledu se je izreklo, da v truplu ni krvi. Pred vhodom v klet so dobili krvavo desko, na kateri se je gotovo že mrtvega pastirčka preneslo v klet. Ker smrtna rana sega od jednega ušesa do drugega, je povse izključeno, da bi se bil Erchlan sam umoril. Zadnjič so videli živega Erchlana v družbi žida Jakoba Jakobsona, katerega vzdržuje občina.

Za smeh in kratek čas.

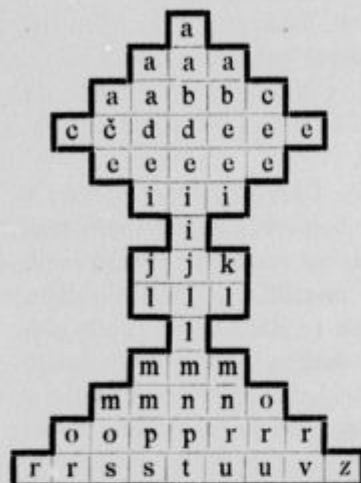
(Predpravica.) »Vsak stan ima svoje težave,« tolaži čevljarski učenec svojega tovariša, ki je ravno par gorkih prejel od mojstra, »kralje mazilijo, advokate mažejo, nas pa ,biksajo!«

(Dobre glave.) Sodnik: „Priznajte, ali ste storili zločin tako kakor sem zdaj označil, ali ga niste? — Obtoženec: O, tako praktično ga nisem, — pa zapomnil si bom za drugič.“

(Skrbna žena.) „Moj Bog, kakšnega moža imam! Steklenico žganja za steklenico mu moram donášati. Ko bi ga vselej ne izpila pol in dotočila vode — o jej, kako bi bil pijan!“

K r i ž.

(Pribečl Fr. V.)

soglasnik
domača žival
reka na Dolenjskem
ptica
glasbeno orodje
zver
soglasnik
rib
žensko ime
samoglasnik
mesto ob Donavi
divjačina
moško ime
pasja vrsta.

Srednje črke, brane od zgoraj navzdol, dajo poziv, ki je vsak čas umesten katoliškim Slovencem.

Rešitev ugank v zadnji številki:

Besedna uganka.

Grb — gtm — grd — Grk.

Računska uganka.

$$VT6 = \sqrt{16} = 4$$

Rebus.

Črnilo je črno.

Vse tri je uganil: Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah. Besedno in rebus: Ana Fric v Špitaliču.

Besedno: Fran Kovačič, čevljarški mojster v Borovnici; Jan. K. Kastelic v Sadu pri Zatičini; Fran Pohec v Studencih pri Mariboru.

Loterijske srečke.

Današ, 28. oktobra:	8	36	26	70	15
Trst, 4. novembra:	29	58	47	83	37
Lina, 28. oktobra	81	38	1	62	2
Gradee, 11. novembra.	24	58	80	36	54

Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dné 7. decembra 1899 zvečer.

Dobro domače zdravilo. Izmed sredstev, ki se rabijo za vtiolaženje bolečin pri prehlajenju itd. zavzema prvo mesto Liniment. Capsici comp. Richter-jeve lekarne v Pragi. Cena je nizka: 40 kr., 70 kr. in 1 gld. steklenica, ki je znamenovana z znanim sidrom.

Okus odločuje. Tisti del občinstva, ki še ni imel prilike spoznati s poskušnjo velikih prednostij Kathreiner-Kneipp-ove sladne kave, jo smatra še vedno za navadno pržen ječmen, kakor so ga rabili na kmetih in za otroke v prejšnjih časih. V splošno korist se torej zgodi, ako se opozarja na to, da je Kathreinerjev izdelek prava sladna kava, katera sama in po pravici zasluži to ime. To namreč, da dobi Kathreinerjeva sladna kava po novoizumljenem proizvodnjanju z nekim izvlečkom iz kavinega sadu duh in okus bobove kave, je največ pripomoglo k temu, da se je ta izdelek udomačil in priljubil danes že po vseh državah, in postal potemtakem svetoven artikel prve vrste. Kathreinerjeva sladna kava se rabi večinoma kot primes k bobovi kavi. In v tej uporabi je prav izvrstna, ker zboljša njen okus, ga stori prijetnejšega in odpravi objednem njene zdravju škodljive lastnosti. Pa tudi brez bobove kave, močno skuhana in prirejena z mlekom in sladkorjem, ima Kathreinerjeva sladna kava izvrsten okus, in jo otrokom in bolnikom že splošno zdravniško priporočajo. Združuje priljubljeni okus bobove kave z jako važnimi zdravilnimi lastnostmi domačega sladnega izdelka, in ima veliko vrednost in nejednako prednost za vsacega prijatelja kave in posebno za vsako družino. Dobi se povsod, toda pristna samo v znanih izvornih zavitkih in s podobo župnika Kneippa kot varnostno znamko in z imenom »Kathreiner«. Na to je treba paziti, ker se imenuje slabše ponarejena kava večkrat napačno »Kathreinerjeva kava na vago«, katero se mora torej vselej iz lastne koristi odkloniti.

Moja **notarska pisarna** ne nahaja se več na križevniškem (Valvazorjevem) trgu, temveč

na Rimski cesti št. 7.

I. nadstropje nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan,

499 5—1

c. kr. notar.

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača

kava in sladna kava

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

411 16 20

Dobiva se povsod!

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Oelz-ova kava

je od dné **priljubljena** ker bo do dné bolj **priljubljena** bovo kavo spremení v **zdravo**, okusno in pokrepčevalno redilno sredstvo.

400 (20—19)

Rudeči zavitki z belim trakom.

Domača trgovina

Pozor!

Jesen in zima se piibližujeta, treba se bode preskrbeti z zimsko obleko. — Prilika Vam bode zopet dana, kjer se Vam bode zopet slabo, staro blago ponujalo in prodajalo. Ne pustite se zapeljati in bodite previdni, ker po ceni blago — je najdražje. — Kdor pa želi zanesljivo, pošteno z dobrim trpežnim blagom za obleke postrežen biti, naj gre v domačo trgovino

Češnik & Milavec

(Špitalske) Lingarjeve ulice (Krestja)

tam bode vsak z dobrim blagom in najnižjo ceno postrežen. Dobi se največja izbira najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, istotako najnovejše rute volnene, svilnate in ogrinjalke.

Svoji k svojim!

482 (3—3)

● Redka priložnost za nakup pohištva. ●

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani 470 6

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.

gld. 5-, 7-50, 10-., 12-., 14-.

Naročila se točno izvršujejo.

— Cenilnik s podobami zastoj in franko. —

● Radi obilne zaloge 10 odstotkov ceneje. ●

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna v Šelenburgovih ulicah hšt. 3
v Ljubljani. 480 (5)

Sprejema in izplačuje
hranilne vloge vsaki dan obre-
stuje po $4\frac{1}{2}\%$

od dne vložitve do dne vžitve brez odbitka
in brez odpovedi.

Hranilne vloge zavodov in slovenskih društev
ter delavcev in poslov obrestuje celo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina,
ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta šte. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka
rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike
443 8-7 plačuje.

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak
dan od 8—12. ure dopoldne in od 3—6. ure
popoldne.

Poštn. hran. urada šte. 828.406. — Telefon šte. 57.

Slabi časi,

vendar sladkor zastoj!

Kdor pri meni 5 kg. Portorikokave à 1.95 gld.
s poštino vred po vsaki pošti naroči, dobi 5 kg. slad-
korja — zastoj!

Le pri Ivanu Sajovicu

470 5—3

v Gradcu, Murplatz 1.

Varstvena znamka: **Sidro.**

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi,
pripoznano izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica po
40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 509 15—1

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko „sidro“ iz Richter-
jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elizabethstrasse 5.

blagorodni gospod
Gabr. Piccoli, lekarnar
 „pri angelu“,
 dvorni založnik Nj. sve-
 tosti papeža Leona XIII.,
 v Ljubljani, Dunajska cesta.

rezje na Sp. Štajerskem 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta
 Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela
 moja hiša s najboljšim uspehom, res najboljše sred-
 stvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se
 Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri
 me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo naj-
 iskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas
 uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno škatljo
 tinkture za želodec s 12 tiskanimi steklenicami in jeden
 lonček Glicerine Crème.

S spoštovanjem **Tomaž Dobek.**

Pošljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj sto-
 ječim napisom 24 steklenic izvrstne „želodčne esence“
 ki se rabi s najboljšim uspehom.

Jožef Cernko, župnik, Vuhred. — Štajersko.

Pošljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše
 želodčne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu
 bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki
 jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem **Ivana Vidas**

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja,
 369 12—10 I S. Domenica d' Albona, Istria.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20—16

apneno-železni sirup.

Ta 30 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup
 raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt,
 daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redil-
 nost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko
 si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi,
 raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa po-
 sebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje
 kostij. 107 (20—2)

Cena steklenici 1. glđ 25 kr., po pošti 20 kr.
 več za zavijanje.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzlgkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem
 prebavljenju, pri akutnem in kroničnem želod-
 čnem in črevesnem katáru, driski, kole-
 rini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo.
 To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma
 privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po 1 glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v
 organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in virjuje kosti, je toraj priporo-
 čati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malo-
 krvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, kr-
 vici; je porodnicam in drugim krepilo prve
 vrste. 456 18—9

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po 1 glđ. 50 kr.

✧ Dobiti je v vseh lekarnah. ✧

Ivan Kordik

v Ljubljani
 Prešernove ulice

pošilja po poštnem povzetju
 brez stroškov

prave ruske galoše za gospe glđ 2-10.

„ „ „ za gospode „ 3—.

v prodajalniški zalogi v Ljubljani so iste 20 kr. ceneje.

V zalogi ima tudi vsakovrstne

klobučinaste copate

Za Miklavževa in božična darila priporoča
 svojo izredno veliko zalogo

vsakovrstnih igrač

in raznih potrebščin, na drobno in na debelo, po
 najnižji ceni. 510

Tri krepke dečke

vsprejme takoj za učence v svoj kovaški obrt

Ivan Demšar,

kovač in izdelovalec vóz

903 1

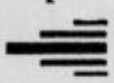
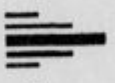
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 6.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Naznanilo otvoritve nove trgovine.

Slavnemu občinstvu dajem najuljudneje na znanje, da sem odprl

 na novo še jedno
prodajalnico na drobno

z gvantrim blagom

v Ljubljani v Špitalskih ulicah

tik Frančiškanskega mosta ravno nasproti svoje prve že obstoječe trgovine.

Novo prodajalnico sem
bogato založil

s prav dobrim,

lepim in povsem

fršnim blagom,

 katero bom prodajal po najnižji ceni.

Zagotavljajoč, da se bom potrudil, vse svoje čast. odjemalce v popolno njihovo zadovoljstvo postreči, prosim, da me slavno občinstvo blagovoli počastiti s prav obilnim obiskom.

Velespoštovanjem

J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

Nova prodajalnica na drobno. J. C. Mayer.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1899.: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2., I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in
jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vlo-
ženih 100 gld., čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899.:
2,112 219 gld 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept.
1899.: 6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi
se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Štška, knezoškofijski kancelar
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matiža Kolar,
župnik pri D. M. Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štubar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.